

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

ΤΖΟΤΖΟ ΜΟΪΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ ΠΡΙΝ ΕΡΘΕΙΣ ΕΣΥ

ΑΣΤΕΡΙΑ

ΣΤΟ

ΣΚΟΤΑΔΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Αστέρια στο σκοτάδι**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The Giver of Stars
Από τις Εκδόσεις Michael Joseph, Λονδίνο 2019
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Jojo Moyes
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Χρύσα Θ. Μπανά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Σεβαστιάδου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Jojo's Mojo Ltd., 2019

© Εξωφύλλου: tuja66/Alamy Stock Photo, Zarja, Eva Speshneva, TecArtePS/Shutterstock

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2023

Πρώτη έκδοση: Ιανουάριος 2023

ISBN 978-618-01-4819-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 Publishers since 1979

Έδρα: Head Office:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση | 121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Βιβλιοπωλείο: Bookstore:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα | 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 | Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΤΖΟΤΖΟ ΜΟΪΣ

ΑΣΤΕΡΙΑ
ΣΤΟ
ΣΚΟΤΑΔΙ

Μετάφραση: Χρύσα Θ. Μπανιά

Πρόλογος

20 Δεκεμβρίου 1937

Ακου. Πέντε χιλιόμετρα βαθιά μέσα στο δάσος, κάτω από το Άροντς Ριτζ, η σιγή είναι τόσο πυκνή, ώστε προχωράς σαν μισοβυθισμένος. Δεν ακούγεται κελάηδισμα μετά την αυγή· ούτε καν το κατακαλόκαιρο. Και φυσικά ούτε τώρα, που ο ψυχρός αέρας είναι τόσο φορτωμένος υγρασία ώστε να ακινητοποιεί ακόμα και τα λίγα φύλλα που στέκονται γενναία στα κλαδιά. Τίποτα δε σαλεύει ανάμεσα στις βελανιδιές και στις άσπρες καρυδιές: τα άγρια ζώα έχουν χωθεί βαθιά κάτω από το έδαφος, οι μαλακές γούνες μπλέκονται σε στενές σπηλιές ή κούφιους κορμούς. Το χιόνι είναι τόσο βαθύ, ώστε τα πόδια του μουλαριού χώνονται ως τη μέση, και κάθε λίγα βήματα το ζώο παραπατάει και φρουμάζει καχύποπτα, ψάχνοντας τρύπες και ασταθείς πέτρες κάτω από το ατέλειωτο λευκό. Μόνο το στενό ποταμάκι πιο κάτω κινείται με σιγουριά: το καθαρίο νερό του μουρμουρίζει και αφρίζει πάνω από τις πέτρες του πυθμένα, κατεβαίνοντας προς έναν προορισμό που κανένας εδώ γύρω δεν έχει δει ποτέ.

Η Μάρτζερι Ο'Χείρ δοκιμάζει να κουνήσει τα δάχτυλα των ποδιών μέσα στις μπότες της, αλλά η αίσθηση χάθηκε ώρες πριν, και η Μάρτζερι μορφάζει μόλις σκέφτεται πόσο θα πονέσουν όταν ξεσταθούν ξανά. Τρία ζευγάρια μάλλινες κάλτσες· κι όμως, με αυτό τον καιρό είναι σαν να κυκλοφορεί ξυπόλυτη. Χαϊδεύει τον λαιμό του μεγάλου μουλαριού, τινάζει τους κρυστάλλους που σχηματίζονται στο πυκνό του τρίχωμα με τα χοντρά, αντρικά της γάντια.

«Διπλή μερίδα απόψε, Τσάρλι», λέει και βλέπει τα μεγάλα

αυτιά του να στρέφονται προς τα πίσω. Γυρίζει να ισιώσει τους σάκους στη σέλα και βεβαιώνεται ότι το μουλάρι έχει καλή ισορροπία καθώς αρχίζουν να κατηφορίζουν προς το ποταμάκι. «Θα βάλω στο βραδινό σου ζεστή μελάσα. Μπορεί να φάω κι εγώ λίγη».

Άλλα έξι χιλιόμετρα, σκέφτεται και μετανιώνει που δεν έφαγε πιο γερό πρωινό. Είχε να περάσει τον Γκρεμό του Ινδιάνου και να ανέβει το μονοπάτι με τα κίτρινα πεύκα κι άλλες δύο κοιλάδες και θα έβγαινε να τη συναντήσει η γριά Νάνσι, ψάλλοντας ύμνους, όπως πάντα, με καθάρια, δυνατή φωνή που αντηχεί στο δάσος καθώς προχωράει, με τα μπράτσα που ανεμίζουν σαν να ανήκουν σε παιδί.

«Δε χρειάζεται να κάνεις οχτώ χιλιόμετρα με τα πόδια για να έρθεις μέχρι εδώ», λέει στη γυναίκα κάθε δεκαπέντε μέρες. «Αυτή είναι η δουλειά μας. Γι' αυτό ερχόμαστε με το άλογο».

«Ναι, αλλά κάνετε ήδη αρκετά όλες σας».

Η Μάρτζερι ξέρει τον πραγματικό λόγο. Η Νάνσι, όπως και η κατάκοιτη αδερφή της, Τζιν, στο μικροσκοπικό ξύλινο καλύβι στο Ρεντ Λικ δεν μπορεί ούτε να διανοηθεί ότι ενδέχεται να χάσει τη συνέχεια της ιστορίας. Είναι εξήντα τεσσάρων ετών κι έχει τρία γερά δόντια και μεγάλη αδυναμία σ' έναν όμορφο καουμπόη: «Αυτός ο Μακ Μαγκουάιρ κάνει την καρδιά μου να τρέμει σαν φύλλο στο κλαρί». Πλέκει τα δάχτυλα και σηκώνει τα μάτια στον ουρανό. «Έτσι όπως γράφει γι' αυτόν ο Άρτσερ, τι να σου πω, σαν να βγαίνει από τις σελίδες του βιβλίου και να με ανεβάζει στο άλογο μαζί του». Κατόπιν προσθέτει, σκύβοντας συνωμοτικά: «Δεν είναι μόνο το άλογο που θα μ' άρεσε να καθαλήσω... Ο άντρας μου λέει ότι, όταν ήμουν νια, ήξερα να κάθομαι!»

«Δεν αμφιβάλλω, Νάνσι», αποκρίνεται εκείνη κάθε φορά, και η γυναίκα βάζει τα γέλια χτυπώντας τους μηρούς της, σαν να είναι η πρώτη φορά που το είπε.

Ένα κλαράκι σπάει, και ο Τσάρλι τινάζει τα αυτιά του. Είναι τόσο μεγάλα, ώστε μάλλον ακούει ως τα μισά του δρόμου για το Λιούισβιλ. «Έλα από δω, αγόρι μου», λέει η Μάρτζερι και τον απομακρύνει από μια βραχώδη προεξοχή. «Όπου να 'ναι, θ' ακούσεις τη Νάνσι».

«Για πού το 'βαλες;»

Η Μάρτζερι στρέφει απότομα το κεφάλι.

Ο άντρας παραπατάει λίγο, αλλά η ματιά του είναι σταθερή και ευθύβολη. Η Μάρτζερι βλέπει ότι η καρραμπίνα του έχει σηκωμένο κόκορα και ο ανόητος την κρατάει με το χέρι στη σκανδάλη. «Ωστε τώρα με κοιτάς, ε, Μάρτζερι;»

Εκείνη προσπαθεί να κρατήσει τη φωνή της σταθερή, ενώ ο νους της τρέχει. «Σε βλέπω, Κλεμ Μακάλοου».

«Σε βλέπω, Κλεμ Μακάλοου». Ο άντρας επαναλαμβάνει τα λόγια της και φτύνει σαν άτακτο παιδάκι στο προαύλιο του σχολείου. Τα μαλλιά του πετάνε από τη μια πλευρά, σαν να στραβοκοιμήθηκε. «Με βλέπεις, αλλά έχεις τη μύτη ψηλά. Με βλέπεις όπως βλέπεις τη λάσπη στις μπότες σου. Λες και είσαι κάτι το ξεχωριστό».

Η Μάρτζερι ποτέ δεν ήταν φοβητσιάρα, αλλά γνωρίζει αρκετά καλά τους άντρες του βουνού ώστε να ξέρει ότι δεν είναι καλή ιδέα να στήσει καβγά με έναν μεθύστακα. Ιδιαίτερα όταν αυτός κρατάει γεμάτο όπλο.

Αρχίζει γρήγορα να απαριθμεί στο μυαλό της τους ανθρώπους που μπορεί να πρόσβαλε – ένας Θεός ξέρει πόσοι είναι. Αλλά ο Μακάλοου; Πέρα από το προφανές, δε βρίσκει τίποτα.

«Όποια διαμάχη μπορεί να είχε η οικογένειά σου με τον μπαμπά μου μπήκε στον τάφο μαζί του. Τώρα έχω μείνει μόνο εγώ και δε με ενδιαφέρουν οι βεντέτες».

Τώρα ο Μακάλοου έχει βρεθεί ακριβώς μπροστά της, με τα πόδια χωμένα στο χιόνι και το δάχτυλο ακόμη στη σκανδάλη. Το δέρμα του έχει εκείνη την μπλάβα απόχρωση ανθρώπου που είναι τόσο μεθυσμένος, ώστε δεν καταλαβαίνει πόσο κρυνώνει. Πιθανόν είναι τόσο μεθυσμένος ώστε δεν μπορεί να σημαδέψει καλά, αλλά δεν είναι κάτι που η Μάρτζερι θέλει να διακινδυνεύσει.

Ζυγιάζει το βάρος της, τραβάει τα γκέμια· ρίχνει ένα κλεφτό βλέμμα στο πλάι. Το ποταμάκι έχει απότομες όχθες, τα δέντρα είναι πολύ πυκνά για να τα διαβεί. Θα αναγκαστεί είτε να τον πείσει να μετακινήθει είτε απλώς να περάσει από πάνω του – και ο πειρασμός γι' αυτό το δεύτερο είναι μεγάλος.

Τα αυτιά του μουλαριού τινάζονται πίσω. Μέσα στη σιωπή η Μάρτζερι ακούει τον χτύπο της καρδιάς της, έναν επίμονο βόμβο στα αυτιά. Σκέφτεται αφηρημένα ότι δεν είναι σίγουρη αν τον έχει ακούσει πάλι τόσο δυνατό. «Εγώ απλώς κάνω τη δουλειά μου, κύριε Μακάλοου. Θα σου είμαι υπόχρεη αν μ' αφήσεις να περάσω».

Αυτός συνοφρύνεται, ακούει την ενδεχόμενη προσβολή στην υπερβολικά ευγενική χρήση του ονόματός του από τα χείλη της, κι όταν μετακινεί το όπλο του, η Μάρτζερι συνειδητοποιεί το λάθος της.

«Τη δουλειά σου... Θα ρεΐς ότι κάποια είσαι. Ξέρεις τι σου χρειάζεται;»

Ο Μακάλοου φτύνει με θόρυβο, περιμένοντας την απάντησή της. «Είπα, γυναίκα: Ξέρεις τι σου χρειάζεται;»

«Υποψιάζομαι πως, αν σου πω τι πιστεύω, μάλλον δε θα συμφωνούμε καθόλου».

«Ωστε απαντάς κιόλας; Τι νόμισες, δεν ξέρουμε τι κάνετε όλες σας; Δεν ξέρουμε τι μοιράζετε στις καθωσπρέπει, θεοσεβούμενες γυναίκες; Ξέρουμε τι σκαρώνετε. Έχεις τον Διάολο μέσα σου, Μάρτζερι Ο'Χείρ, και μόνο ένας τρόπος υπάρχει για να βγει ο Διάολος από μια γυναίκα σαν και σένα».

«Πολύ ευχαρίστως να κάνω μια στάση για να το μάθω, αλλά έχω δουλειά, έχω να κάνω παραδόσεις, άρα ίσως μπορούμε να συνεχίσουμε την κουβέντα μας...»

«Σκάσε!»

Ο Μακάλοου σηκώνει την καρραμπίνα. «Βούλωσέ το, πανάθεμά σε!»

Εκείνη κλείνει το στόμα.

Ο άντρας κάνει δυο βήματα προς το μέρος της και στέκεται με τα πόδια ανοιχτά και στέρεα. «Κατέβα από το μουλάρι».

Ο Τσάρλι κουνιέται ανάστατος. Η καρδιά της Μάρτζερι μοιάζει με παγωμένη κροκάλα μέσα στο στόμα. Αν γυρίσει την πλάτη και το βάλει στα πόδια, θα της ρίξει. Ο μόνος δρόμος εδώ γύρω ακολουθεί το ποταμάκι· το έδαφος του δάσους είναι από σκληρό χώμα και πέτρες, τα δέντρα πολύ πυκνά για να προχωρή-

σει. Η Μάρτζερι συνειδητοποιεί ότι δεν υπάρχει κανένας πουθενά τριγύρω εκτός από τη γριά Νάνσι, που βαδίζει αργά κατά μήκος της βουνοκορφής.

Είναι μόνη της, κι αυτός το ξέρει.

Χαμηλώνει τη φωνή του. «Κατέβα, είπα... *Τώρα*». Κάνει άλλα δυο βήματα προς το μέρος της, και το χιόνι τρίζει κάτω από τα πόδια του.

Και να η γυμνή αλήθεια, για τη Μάρτζερι και για κάθε γυναίκα εδώ γύρω. Δεν έχει σημασία πόσο εξυπνη είσαι, πόσο ευφυής, πόσο ανεξάρτητη – πάντα σε βάζει κάτω ένας ηλίθιος με ένα όπλο. Τώρα η κάννη της καρραμπίνας είναι τόσο κοντά, ώστε η Μάρτζερι καταλαβαίνει ότι κοιτάζει δύο άπειρες μαύρες τρύπες. Αυτός την κατεβάζει ξαφνικά γρουλίζοντας, την αφήνει να κρεμαστεί από το λουρί στην πλάτη του και αρπάζει τα χαλινάρια. Το μουλάρι στρίβει, κι εκείνη πέφτει αδέξια εμπρός, στον λαιμό του. Νιώθει τον Μακάλοου να αρπάζει τον μηρό της ενώ απλώνει το άλλο χέρι πίσω, να πιάσει το όπλο. Η ανάσα του είναι ξινή από το ποτό, το χέρι του γεμάτο ξεραμένη βρομιά· μια αίσθηση που κάνει κάθε κύτταρο του κορμιού της να ριγεί.

Και μετά ακούει τη φωνή της Νάνσι πέρα μακριά.

Πόση γαλήνη χάνουμε συχνά!

*Πόσο αχρείαστο πόνο σηκώνουμε!**

Ο άντρας σηκώνει το κεφάλι. Η Μάρτζερι ακούει ένα «*Οχι!*», και κάποιο μακρινό κομμάτι της αναγνωρίζει με κατάπληξη ότι η λέξη αναδύθηκε από τα δικά της χείλη. Τα δάχτυλά του την αρπάζουν και την τραβολογούν, το ένα μπράτσο θέλει να την πιάσει από τη μέση, την κάνει να χάσει την ισορροπία της· στην αποφασισμένη του λαβή, στην ταγκή ανάσα νιώθει το μέλλον της να παίρνει μια μορφή μαύρη και απαίσια. Το κρύο, όμως, τον έχει

* Από τον χριστιανικό ύμνο *What a Friend We Have in Jesus*, του Τζόζεφ Σκρίβεν (1855). (Σ.π.Μ.)

κάνει αδέξιο. Δοκιμάζει να ξαναπιάσει το όπλο ψαχουλεύοντας, με την πλάτη προς το μέρος της, κι εκείνη τη στιγμή η Μάρτζερι βλέπει την ευκαιρία της. Απλώνει το αριστερό χέρι πίσω, στον σάκο της σέλας, κι όταν αυτός στρέφει το κεφάλι, η Μάρτζερι αφήνει τα γκέμια, αρπάζει την άλλη γωνία με το δεξί και κοπανάει το βαρύ βιβλίο στο πρόσωπό του με όλη της τη δύναμη. *Μπαμ!* Η καρραμπίνα εκφυρσοκροτεί, ο ήχος ενός τρισδιάστατου *κρρααακ* εξοστρακίζεται στα δέντρα, και η Μάρτζερι ακούει τον ύμνο που έψαλλε η Νάνσι να σβήνει για λίγο και τα πουλιά να ανεβαίνουν στον ουρανό – ένα μαύρο νέφος από φτερά που πεταρίζουν αχνολάμποντας. Όταν ο Μακάλου πέφτει, το μουλάρι τσινάει, ορμάει μπροστά έντρομο και περνάει από πάνω του, και η Μάρτζερι αναγκάζεται να γραπωθεί από το κέρατο της σέλας για να μην πέσει.

Και ύστερα αρχίζουν να τρέχουν κατά μήκος της κοίτης του μικρού ποταμού. Η Μάρτζερι αισθάνεται την ανάσα της σαν κόμπο στον λαιμό, την καρδιά της να σφυροκοπάει. Ελπίζει ότι τα βέβαια πόδια του μουλαριού θα κρατηθούν μέσα στο παγωμένο νερό που την πιτσιλάει και δεν τολμάει να γυρίσει να δει αν ο Μακάλου κατάφερε να σηκωθεί για να την κυνηγήσει.

Τρεις μήνες νωρίτερα

Εκανε αφύσικη ζέστη για Σεπτέμβριο, συμφωνούσαν όλοι κουνώντας βεντάλιες έξω από το παντοπωλείο ή πλησιάζοντας στη σκιά των ευκαλύπτων. Η κοινοτική αίθουσα του Μπέλιβιλ ήταν γεμάτη μυρωδιές: σαπούνη αλισίβας, αρώματα που είχαν ταγκίσει, στριμωγμένα κορμιά με καλά φορέματα από ποπλίνα και καλοκαιρινά κοστούμια. Η ζέστη είχε διαπεράσει ακόμα και τους σανιδένιους τοίχους, και το ξύλο διαμαρτυρόταν με τριξίματα και στεναγμούς. Ακριβώς πίσω από τον Μπένετ, ο οποίος άνοιγε αργά δρόμο κατά μήκος της σειράς με τα ασφυκτικά γεμάτα καθίσματα, ζητώντας συγγνώμη καθώς ένα ένα άτομο σηκωνόταν από τη θέση του με έναν αναστεναγμό που μετά βίας έκρουβε, η Άλις θα έπαιρνε όρκο ότι ένιωθε τη θερμότητα των άλλων κορμιών να διεισδύει στο δικό της καθώς τραβιούνταν πίσω για να τους αφήσουν να περάσουν.

Μας συγχωρείτε. Μας συγχωρείτε πολύ.

Ο Μπένετ έφτασε επιτέλους σε δύο άδεια καθίσματα, και η Άλις, με μάγουλα πυρωμένα από αμνηχανία, κάθισε, αγνοώντας τις λοξές ματιές των γύρω τους. Ο Μπένετ έριξε τα μάτια στο πέτο του, τίναξε μια ανύπαρκτη τριχούλα και μετά κοίταξε τη φούστα της. «Δεν άλλαξες;» μουρμούρισε.

«Είπες ότι είχαμε αργήσει».

«Ναι, αλλά δεν εννοούσα να έρθεις με τα ρούχα που φοράς στο σπίτι».

Η Άλις προσπαθούσε να φτιάξει κιμαδόπιτα, για να ενθαρρύνει την Άνι να βάλει στο τραπέζι κάτι διαφορετικό από το

φαγητό του Νότου. Αλλά οι πατάτες είχαν πρασινίσει, εκείνη δεν είχε καταφέρει να υπολογίσει καλά τη φωτιά της κουζίνας και είχε πιτσιλιστεί από το λίπος τη στιγμή που έριχνε τον κιμά στο ταψί. Κι όταν μπήκε ο Μπένετ ψάχνοντάς τη (μιας και η ίδια, φυσικά, είχε χάσει την αίσθηση του χρόνου), δεν μπορούσε με τίποτα να καταλάβει γιατί η Άλις δεν εννοούσε να αφήσει τα μαγειρικά θέματα στην οικονόμο αφού επρόκειτο να λάβει χώρα μια σημαντική συνάντηση.

Η Άλις έβαλε το χέρι πάνω στον μεγαλύτερο λεκέ στη φούστα της και αποφάσισε να το αφήσει εκεί για την επόμενη ώρα. Επειδή μία ώρα θα κρατούσε. Ή δύο. Ή –ο Θεός να βάλει το χέρι του– τρεις.

Εκκλησία και συναντήσεις. Συναντήσεις και εκκλησία. Καμιά φορά η Άλις Βαν Κλιβ ένιωθε ότι απλώς είχε αντικαταστήσει μια ανιαρή καθημερινή ασχολία με μια άλλη. Το ίδιο πρωί στην εκκλησία ο πάστορας Μάκιντος είχε περάσει σχεδόν δύο ώρες αγορεύοντας εναντίον των αμαρτωλών, που, καθώς φαίνεται, συνωμοτούσαν υπέρ κάποιας ασεβούς κυριαρχίας στη μικρή πόλη, κι εκείνη τη στιγμή έκανε αέρα κι έδειχνε τρομακτικά έτοιμος να μιλήσει ξανά.

«Φόρεσε πάλι τα παπούτσια σου...» μουρμούρισε ο Μπένετ. «Μπορεί να σε δουν».

«Μα κάνει ζέστη...» του αποκρίθηκε. «Τα πόδια μου είναι από την Αγγλία. Είναι άμαθα σε τέτοιες θερμοκρασίες». Περισσότερο ένωσε παρά είδε την εξαντλημένη αποδοκιμασία του συζύγου της. Ωστόσο η ζέστη και η κούραση δεν της επέτρεπαν να ασχοληθεί, και η φωνή του ομιλητή είχε μια χροιά που τη νάρκωνε, οπότε η Άλις έπιανε σχεδόν κάθε τρίτη λέξη –*βλάστηση... καρποί... φλοιός... χαρτοσακούλες*– και δυσκολευόταν να δείξει ενδιαφέρον για οτιδήποτε άλλο.

Ο έγγαμος βίος θα ήταν περιπέτεια, της είχαν πει. Θα ταξίδευε σε μια νέα χώρα! Αμερικανό είχε παντρευτεί, στο κάτω κάτω. Νέα φαγητά! Νέα κουλτούρα! Νέες εμπειρίες! Εκείνη είχε φανταστεί τον εαυτό της στη Νέα Υόρκη με ένα κομψό ταγέρο σε πολυσύχναστα εστιατόρια και γεμάτα πεζοδρομία. *Η Άλις Ράιτ,*

είπατε; Εκείνη δεν ήταν που παντρεύτηκε τον Αμερικανό κούκλο; Ναι, μου έστειλε κάρτα – είχε πάει στη Μητροπολιτική Όπερα ή στο Κάρννεγκι Χολ...

Κανένας δεν την είχε προειδοποιήσει ότι ο γάμος συνεπαγόταν τόσες ασήμαντες συζητήσεις περί καλής πορσελάνης με ηλικιωμένες θείες, τόσο άσκοπο μαντάρισμα και ράψιμο ή, ακόμα χειρότερα, τόσα κηρύγματα βαρετά μέχρι θανάτου. Ατέλειωτα κηρύγματα και συναντήσεις που διαρκούσαν ολόκληρες δεκαετίες. Μα πόσο αγαπούσαν τον ήχο της φωνής τους αυτοί οι άνθρωποι! Η Άλις ένιωθε ότι την κατσάδιαζαν με τις ώρες τέσσερις φορές την εβδομάδα.

Ούτε λίγο ούτε πολύ, οι Βαν Κλιβ είχαν σταματήσει σε δεκατρείς εκκλησίες στον δρόμο της επιστροφής, και το μόνο κήρυγμα που είχε απολαύσει η Άλις ήταν εκείνο στο Τσάρλεστον, όπου ο ιερέας είχε μιλήσει τόσο πολύ, ώστε το ποίμνιο είχε χάσει την υπομονή και είχε αποφασίσει ομόφωνα να τον «ψάλει» – να πνίξει τη φωνή του ψάλλοντας, ώσπου αυτός να πάρει το μήνυμα και να ολοκληρώσει, αρκετά οργισμένος, το θρησκευτικό καθήκον του για κείνη τη μέρα. Οι μάταιες προσπάθειες να μιλήσει πιο δυνατά από το ποίμνιο, οι φωνές του οποίου φούσκωναν κι έπεφταν αποφασιστικά, την είχαν κάνει να βάλει τα γέλια.

Το ποίμνιο στο Μπέιλιβιλ του Κεντάκι έδειχνε απογοητευτικά προσηλωμένο, παρατηρούσε.

«Φόρα τα, Άλις. Σε παρακαλώ».

Το βλέμμα της συνάντησε εκείνο της κυρίας Σμιτ, στο σαλόνι της οποίας είχε πει τσάι πριν από δύο εβδομάδες. Η Άλις κοίταξε πάλι μπροστά, προσπαθώντας να μη φανεί υπερβολικά φιλική, για την περίπτωση που την καλούσε και δεύτερη φορά.

«Ωραία, Χανκ, σε ευχαριστούμε για τις συμβουλές γύρω από την αποθήκευση των σπόρων. Είμαι βέβαιος ότι έδωσες σε όλους μας πολλή τροφή για σκέψη».

Τη στιγμή που η Άλις έβαζε ξανά τα πόδια στα παπούτσια της, ο πάστορας πρόσθεσε: «Μη σηκώνεστε, κυρίες και κύριοι. Η κυρία Μπρέντι έχει ζητήσει μια στιγμή από τον χρόνο σας».

Ξέροντας πια τι σήμαινε εκείνη η πρόταση, η Άλις έβγαλε

ξανά τα παπούτσια. Μπροστά τους στάθηκε μια κοντή μεσήλικη γυναίκα, από κείνες που ο πατέρας της Άλις θα αποκαλούσε «καλοθρεμμένες», με το σταθερό, βαρύ βήμα και τις στέρες καμπύλες, τις οποίες συσχέτιζε κανείς με έναν ποιοτικό καναπέ.

«Ήθελα να σας μιλήσω για την κινητή βιβλιοθήκη», είπε κάνοντας αέρα στον λαιμό με μια λευκή βεντάλια και ισιώνοντας το καπέλο της. «Έχουν υπάρξει εξελίξεις στις οποίες θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας.

«Όλοι γνωρίζουμε τις... εμμ... *σαρωτικές* επιπτώσεις της Ύφεσης στη σπουδαία χώρα μας. Είναι τόση η προσοχή που έχει δοθεί στην επιβίωση, ώστε πολλά άλλα στοιχεία της ζωής μας έχουν περάσει σε δεύτερη μοίρα. Ίσως κάποιοι από σας γνωρίζετε τις *υπεράνθρωπες* προσπάθειες του προέδρου και της κυρίας Ρούζβελτ να αποκαταστήσουν την προσοχή στον αλφαριθμητισμό και στην εκπαίδευση. Πριν από λίγες μέρες είχα την τιμή να παρευρεθώ σ' ένα τσάι με την κυρία Λένα Νόφσιερ, πρόεδρο της Υπηρεσίας Βιβλιοθηκών του Συλλόγου Γονέων και Διδασκάλων του Κεντάκι, και μας είπε ότι, ως μέρος αυτής, η Διοίκηση Προόδου Έργων έχει καθιερώσει ένα σύστημα κινούμενων βιβλιοθηκών σε αρκετές πολιτείες – μάλιστα μια δυο κι εδώ, στο Κεντάκι. Ίσως κάποιοι έχετε ακούσει για τη βιβλιοθήκη που άνοιξαν στην Κομητεία Χάρλαν. Ναι; Λοιπόν, αποδείχθηκε *τεράστια* επιτυχία. Υπό την αιγίδα της ίδιας της κυρίας Ρούζβελτ και της Διοίκησης Προόδου Έργων...»

«Είναι της Επισκοπικής».

«Τι πράγμα;»

«Η Ρούζβελτ. Είναι της Επισκοπικής Εκκλησίας».

Τα μάγουλα της κυρίας Μπρέντι συσπάστηκαν. «Εντάξει, δε θα της κρατήσουμε κακία. Είναι η Πρώτη Κυρία και φροντίζει να κάνει σπουδαία πράγματα γι' αυτή τη χώρα».

«Ας φροντίσει καλύτερα να καταλάβει τη θέση της αντί να τα ανακατεύει όλα παντού». Ένας στρογγυλοπρόσωπος άντρας με ανοιχτόχρωμο λινό κοστούμι κούνησε το κεφάλι και κοίταξε γύρω του αναζητώντας συμφωνία.

Στην άλλη πλευρά του διαδρόμου η Πέγκι Φόρμαν έσκυψε να

στρώσει τη φούστα της ακριβώς τη στιγμή που την πρόσεξε η Άλις, και φάνηκε λες κι εκείνη την κοιτούσε. Η Πέγκι σούφρωσε τα χείλη, σήκωσε τη μικροσκοπική μύτη της στον αέρα και στη συνέχεια μουρμούρισε κάτι στην κοπέλα πλάι της, η οποία έσκυψε κι έριξε την ίδια εχθρική ματιά στην Άλις. Η Άλις ακούμπησε πίσω στη θέση της, προσπαθώντας να δαμάσει το χρώμα που ανέβαινε στα μάγουλά της.

Άλις, δεν πρόκειται να ταιριάζεις εδώ αν δεν κάνεις φίλες, της έλεγε διαρκώς ο Μπένετ, λες κι εκείνη μπορούσε να πείσει την Πέγκι Φόρμαν και τα ξινά πρόσωπα της ακολουθίας της.

«Η αγαπημένη σου ρίχνει πάλι κατάρες προς το μέρος μου...» μουρμούρισε η Άλις.

«Δεν είναι η αγαπημένη μου».

«Εκείνη, πάντως, έτσι νόμιζε».

«Αφού σου είπα, ήμασταν παιδιά. Ύστερα γνώρισα εσένα και... και όλα τα υπόλοιπα αποτέλεσαν ιστορία».

«Δεν το λες και στην ίδια, λοιπόν;»

Αυτός έσκυψε προς το μέρος της. «Άλις, αν συνεχίσεις να αποτραβιέσαι έτσι, ο κόσμος θ' αρχίσει να πιστεύει πως είσαι... ακατάδεκτη».

«Αγγλίδα είμαι, Μπένετ. Εκ φύσεως δεν είμαστε... φιλόξενοι».

«Εγώ απλώς πιστεύω ότι, όσο πιο ενεργή γίνεις, τόσο το καλύτερο και για τους δυο μας. Το ίδιο πιστεύει και ο μπαμπάς».

«Τι μου λες...»

«Έλα, μην είσαι έτσι».

Η κυρία Μπρέντι τους κοίταξε. «Όπως έλεγα, λόγω της επιτυχίας παρόμοιων προσπαθειών στις γειτονικές πολιτείες, η διοίκηση έχει αποδεσμεύσει κεφάλαια ώστε να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε τη δική μας βιβλιοθήκη εδώ, στην Κομητεία Λι».

Η Άλις έπνιξε ένα χασμουρητό.

Στη σερβάντα του σπιτιού υπήρχε μια φωτογραφία του Μπένετ με τη στολή του μπέιζμπολ. Είχε πετύχει μόλις πόντο, και το πρόσωπό του είχε μια όψη ιδιαίτερης έντασης και χαράς, λες κι

εκείνη τη στιγμή βίωνε κάτι υπερβατικό. Η Άλις ευχήθηκε να την κοιτούσε ξανά έτσι.

Όταν, όμως, επέτρεπε στον εαυτό της να το σκεφτεί, η Άλις Βαν Κλιβ συνειδητοποιούσε ότι ο γάμος της αποτελούσε την κορύφωση μιας σειράς τυχαίων γεγονότων, η οποία ξεκίνησε με ένα σπασμένο πορσελάνινο σκυλάκι την ώρα που η ίδια και η Τζένι Φιτζγουόλτερ έπαιζαν μπάντμιντον μέσα στο σπίτι (έβρεχε – τι άλλο να έκαναν;), κλιμακώθηκε με την απώλεια της θέσης στη σχολή γραμματέων λόγω επανειλημμένων καθυστερήσεων και κατέληξε με το φαινομενικά απρεπές ξέσπασμά της προς το αφεντικό του πατέρα της στη διάρκεια ενός χριστουγεννιάτικου πάρτι. («Μα μου έβαλε χέρι όσο μοίραζα τα βολοβάν!» διαμαρτυρήθηκε η Άλις. «Μη γίνεσαι χυδαία», είπε η μητέρα της ριγώντας.) Αυτά τα τρία γεγονότα –μαζί με ένα συμβάν που περιλάμβανε τους φίλους του αδερφού της, Γκίντεον, μεγάλη ποσότητα παντς με ρούμι κι ένα κατεστραμμένο χαλί (η Άλις δεν είχε συνειδητοποιήσει ότι το παντς είχε αλκοόλ· δεν της το είχε πει κανένας!)– είχαν κάνει τους γονείς της να προτείνουν κάτι που αποκάλεσαν «περίοδο περισυλλογής», το οποίο ισοδυναμούσε με «κατ' οίκον περιορισμό». Η Άλις τούς είχε ακούσει να μιλούν στην κουζίνα: «Πάντα έτσι ήταν. Πήρε από τη θεία σου τη Χάριετ», είχε πει απαξιωτικά ο πατέρας, και η μητέρα είχε κάνει δύο ολόκληρες μέρες να του μιλήσει, θαρρείς και η ιδέα ότι η Άλις αποτελούσε προϊόν της δικής της γενετικής γραμμής ήταν ανυπόφορα προσβλητική.

Κι έτσι, στη διάρκεια εκείνου του ατέλειωτου χειμώνα, όσο ο Γκίντεον πήγαινε σε αμέτρητους χορούς και κοκτέιλ πάρτι, όσο εξαφανιζόταν για τριήμερα σε σπίτια φίλων ή σε πάρτι στο Λονδίνο, η Άλις σβήστηκε σταδιακά από τις λίστες προσκεκλημένων των φίλων της κι έμενε στο σπίτι, να δουλεύει με μισή καρδιά ετερόκλητα κεντήματα, ενώ οι μόνες της έξοδοι ήταν όταν συνόδευε τη μητέρα της σε επισκέψεις σε γηραιούς συγγενείς ή στις συγκεντρώσεις του Ινστιτούτου Γυναικών, όπου τα θέματα συζήτησης ήταν συνήθως τα κείκ, οι ανθοσυνθέσεις και οι βίοι αγίων – ήταν λες και προσπαθούσαν κυριολεκτικά να την κάνουν να πεθάνει

από βαρεμάρα. Πολύ σύντομα έπαψε να ζητάει λεπτομέρειες από τον Γκίντεον, επειδή την έκαναν να αισθάνεται χειρότερα. Αντίθετα, έπαιξε χαριτιά μουτρωμένη, έκλεβε γκρινιάζοντας στη Monopoly και καθόταν στο τραπέζι της κουζίνας με το πρόσωπο γερμένο στα μπράτσα της όση ώρα άκουγε ραδιόφωνο, το οποίο της υποσχόταν έναν κόσμο πολύ μακριά από τις ασφυκτικές ανησυχίες του δικού της.

Έπειτα από δύο μήνες, λοιπόν, όταν ο Μπένετ Βαν Κλιβ εμφανίστηκε αναπάντεχα μια Κυριακή απόγευμα στην ανοιξιάτικη γιορτή του ιερέα τους –με την αμερικανική προφορά του, το τετράγωνο πιγούνι και τα ξανθά μαλλιά και πάνω του αρώματα ενός κόσμου χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από το Σάρεϊ–, ειλικρινά, ακόμα και ο Κουασιμόδος να ήταν, εκείνη θα συμφωνούσε ότι η μετακόμιση σ' ένα φασαριόζικο καμπαναριό ήταν όντως εξαιρετική ιδέα, ευχαριστώ.

Συνήθως η Άλις τραβούσε τα αντρικά βλέμματα, και ο Μπένετ μαγεύτηκε αμέσως από την κομψή νεαρή Αγγλίδα με τα τεράστια μάτια και τα σπαστά καρέ ξανθά μαλλιά, της οποίας η καθάρια κοφτή φωνή δεν έμοιαζε με καμία από όσες είχε ακούσει πίσω στην πατρίδα του, το Λέξινγκτον. Εξάλλου, όπως παρατήρησε ο πατέρας του, η Άλις θα μπορούσε κάλλιστα να είναι Βρετανή πριγκίπισσα, αν έκρινε από την εξάισια συμπεριφορά και τον εξευγενισμένο τρόπο με τον οποίο σήκωνε το φλιτζάνι του τσαγιού. Όταν η μητέρα της αποκάλυψε ότι ήταν σε θέση να ισχυριστούν πως υπήρξε στην οικογένεια μια δούκισσα εξ αγχιστείας πριν από δύο γενιές, ο γηραιός Βαν Κλιβ κόντεψε να πεθάνει από τη χαρά του. «Δούκισσα; Αριστοκράτισσα; Αχ, Μπένετ, πόσο θ' άρεσε αυτό στη μητέρα σου!»

Πατέρας και γιος επισκέπτονταν την Ευρώπη στο πλαίσιο μιας αποστολής προσέγγισης της Εκκλησίας του Θεού του Ανατολικού Κεντάκι, ώστε να παρατηρήσουν τη λατρεία των πιστών έξω από την Αμερική. Ο κύριος Βαν Κλιβ είχε χρηματοδοτήσει αρκετούς παρευρισκόμενους στη μνήμη της συζύγου του, Ντολόρες, όπως συχνά ανακοίνωνε σε κάθε προσωρινό διάλειμμα της συζήτησης. Ήταν μεν επιχειρηματίας, αλλά αυτό δε σήμαινε

τίποτα, τίποτα, σε περίπτωση που δεν ενεργούσε υπό την προστασία του Κυρίου. Στην Άλις φάνηκε ότι μάλλον απογοητεύτηκε λίγο από τις μικρές και όχι ιδιαίτερα εμφαιτικές εκδηλώσεις θρησκευτικής ζέσης στο Σεντ Μέρι ον δε Κόμον – και σίγουρα το ποίμνιο ξαφνιάστηκε από τον εκρηκτικό βρυχηθμό του πάστορα Μάκιντος αναφορικά με το πυρ το εξώτερον (την άμοιρη την κυρία Άρμπαθνοτ είχε χρειαστεί να τη βγάλουν συνοδευόμενη από μια πλαϊνή πόρτα για να πάρει αέρα). Την όποια έλλειψη ευλάβειας, όμως, οι Βρετανοί την αντιστάθμιζαν και με το παραπάνω με τις εκκλησίες, τους καθεδρικούς και την όλη ιστορία τους. *Δεν είναι, άλλωστε, κι αυτό από μόνο του μια πνευματική εμπειρία;*

Η Άλις και ο Μπένετ, στο μεταξύ, ήταν απασχολημένοι με τη δική τους, όχι ιδιαίτερα όσια εμπειρία. Αποχωρίστηκαν με πλεγμένα χέρια και τις φλογερές δηλώσεις αγάπης που εντείνει η προοπτική ενός επικείμενου χωρισμού. Αλληλογραφούσαν όσο αυτός έκανε στάση στη Ρεμς, στη Βαρκελώνη και στη Μαδρίτη. Οι επιστολές τους σκαρφάλωσαν σε μια εξόχως πυρετώδη κορύφωση όταν ο Μπένετ έφτασε στη Ρώμη, κι όταν γύρισε, μόνο τα πιο απόμακρα μέλη του σπιτιού ξεπλάγησαν με την πρόταση γάμου, ενώ η Άλις, με την προθυμία πουλιού που βλέπει την πόρτα του κλουβιού να ανοίγει ξαφνικά, δίστασε γύρω στο μισό δευτερόλεπτο προτού πει ότι ναι, θα παντρευόταν τον ερωτευμένο πια –και υπέροχα μαυρισμένο– Αμερικανό της. Ποια γυναίκα δε θα δεχόταν έναν αρρενωπό άντρα με τετράγωνο πιγούνι ο οποίος την κοιτούσε σαν να ήταν από μετάξι; Τους προηγούμενους μήνες οι υπόλοιποι την κοιτούσαν σαν να ήταν μιαρή.

«Είσαι απλώς τέλεια», της έλεγε ο Μπένετ, κλείνοντας τον αντίχειρα και τον δείκτη του γύρω από τον αδύνατο καρπό της ενώ κάθονταν στη μεγάλη κούνια στον κήπο των γονιών της, με τους γιακάδες ψηλά, μιας και είχε βάλει αεράκι. Στο μεταξύ οι πατεράδες τούς κοιτούσαν από το παράθυρο της βιβλιοθήκης με απόλαυση και με μια κρυφή ανακούφιση, για τον δικό του λόγο καθένας, απέναντι στο ζευγάρι. «Είσαι τόσο λεπτεπίλεπτη και εξευγενισμένη. Σαν καθαρόαιμο», πρόσθετε ο Μπένετ με την αμερικανική προφορά του.

«Κι εσύ είσαι απίστευτα όμορφος. Μοιάζεις με αστέρα του κινηματογράφου».

«Η μητέρα θα σε λάτρευε». Το δάχτυλό του άρχισε να τρέχει στο μάγουλό της. «Μοιάζεις με πορσελάνινη κούκλα».

Έπειτα από έξι μήνες η Άλις ήταν σχεδόν σίγουρη ότι ο Μπένετ είχε πάψει να τη βλέπει σαν πορσελάνινη κούκλα.

Είχαν παντρευτεί ταχύτατα, αποδίδοντας τη βιασύνη στην ανάγκη του κυρίου Βαν Κλιβ να επιστρέψει στην επιχείρησή του. Η Άλις ένιωθε ότι είχε γυρίσει ανάποδα ολόκληρος ο κόσμος της: ήταν τόσο ευτυχισμένη, τόσο, αλισμένη από χαρά όσο μελαγχολική ήταν όλο τον μακρύ χειμώνα. Η μητέρα της έφτιαξε το μπαούλο της με την ίδια, ελάχιστη απρεπή απόλαυση με την οποία είχε μιλήσει σε όλο τον κύκλο της για τον υπέροχο Αμερικανό σύζυγο της Άλις και τον πλούσιο βιομήχανο πατέρα του. Θα ήταν ωραίο αν έδειχνε έστω ελάχιστα θλιμμένη στη σκέψη ότι η μοναχοκόρη της θα μετακόμιζε σ' ένα μέρος της Αμερικής στο οποίο δεν είχε πάει ποτέ κανένας γνωστός της. Από την άλλη, βέβαια, η Άλις ήταν εξίσου πρόθυμη να φύγει. Μόνο ο αδερφός της ήταν εξοφθαλμα θλιμμένος, και η Άλις ήταν βέβαιη ότι θα το ξεπερνούσε με την επόμενη διήμερη εκδρομούλα. «Εννοείται πως θα έρθω να σε δω», είπε ο Γκίντεον. Ήξεραν και οι δυο τους ότι δε θα πήγαινε.

Ο μήνας του μέλιτος του Μπένετ και της Άλις ήταν ένα πενήνημερο ταξίδι επιστροφής στις Ηνωμένες Πολιτείες. Κατόπιν πήγαν οδικώς από τη Νέα Υόρκη στο Κεντάκι. (Η Άλις είχε αναζητήσει το Κεντάκι στην εγκυκλοπαίδεια και την είχαν συναρπάσει οι ιπποδρομίες. Ήταν λες και γιόρταζαν την Ημέρα του Ντέρμπι όλο τον χρόνο.) Τα πάντα της προκαλούσαν κραυγούλες ενθουσιασμού: το τεράστιο αυτοκίνητό τους, το πελώριο υπερωκεάνιο, το διαμαντένιο μενταγιόν που της έκανε δώρο ο Μπένετ από ένα κατάστημα στο Burlington Arcade του Λονδίνου. Δεν την πείραξε το γεγονός ότι ο κύριος Βαν Κλιβ τούς συνόδεψε σε όλο το ταξίδι. Στο κάτω κάτω θα ήταν αγένεια να αφήσουν μόνο τον ηλικιωμένο και, άλλωστε, την είχε ενθουσιάσει τόσο η ιδέα ότι θα έφευγε από το Σάρεϊ, με τα σιωπηλά κυριακάτικα σαλόνια

και τη μόνιμη ατμόσφαιρα αποδοκιμασίας, ώστε δεν την ενοχλούσε καθόλου.

Αν η Άλις ένιωθε μια αμυδρή δυσαρέσκεια για το γεγονός ότι ο κύριος Βαν Κλιβ είχε κολλήσει πάνω τους σαν στρείδι, την έπνιγε κι έβαζε τα δυνατά της για να είναι η υπέροχη εκδοχή του εαυτού της που έδειχναν να προσδοκούν οι δύο άντρες. Στο πλοίο από το Σαουθάμπτον για τη Νέα Υόρκη, τουλάχιστον, κατάφερε να κάνει βόλτες στο κατάστρωμα μαζί με τον Μπένετ τις ώρες μετά το βραδινό, όσο ο πατέρας του ασχολούνταν με τα έγγραφα της δουλειάς ή μιλούσε στους πιο γηραιούς στο τραπέζι του καπετάνιου. Το στιβαρό μπράτσο του την τραβούσε κοντά του, κι εκείνη σήκωνε το αριστερό χέρι με την αστραφτερή, ολοκαίνουρη χρυσή βέρα και παραξενευόταν με το γεγονός ότι η ίδια, η Άλις, ήταν πια *παντρεμένη γυναίκα*. Και μόλις έφταναν στο Κεντάκι, έλεγε στον εαυτό της, θα ήταν *κανονικά* παντρεμένη, αφού δε θα ήταν πια *ανάγκη* να μοιράζονται μία καμπίνα οι τρεις τους, όσες κουρτίνες κι αν είχε.

«Δεν ήταν ακριβώς το νυφιάτικο που είχα κατά νου...» ψιθύρισε αναφερόμενη στο φανελάκι και στο κάτω μέρος της πιτζάμας. Δεν αισθανόταν άνετα να φοράει λιγότερα από τότε που ο κύριος Βαν Κλιβ ο Πρεσβύτερος, μισοκοιμισμένος μια νύχτα, είχε μπερδέψει την κουρτίνα της διπλής κουκέτας τους με κείνη της πόρτας του μπάνιου.

Ο Μπένετ τη φίλησε στο μέτωπο. «Έτσι κι αλλιώς, δε θα ένιωθα άνετα με τον πατέρα τόσο κοντά...» αποκρίθηκε χαμηλόφωνα. Έβαλε ανάμεσά τους το μακρόστενο μαξιλάρι («Αλλιώς, μπορεί και να μην καταφέρω να κρατηθώ») κι έμειναν ξαπλωμένοι πλάι πλάι, με τα χέρια πλεγμένα αγνά μέσα στο σκοτάδι, βαριανασαίνοντας όσο το πελώριο πλοίο δονούνταν από κάτω τους.

Όταν το σκεφτόταν εκ των υστέρων, το μεγάλο εκείνο ταξίδι ήταν πλημμυρισμένο από την καταπιεσμένη λαχτάρα της, από κλεφτά φιλιά πίσω από σωσίβιες λέμβους και μια φαντασία που έτρεχε όσο η θάλασσα φούσκωνε κι έπεφτε γύρω από το πλοίο. «Είσαι τόσο όμορφη. Όλα θ' αλλάξουν μόλις φτάσουμε σπίτι...» μουρμούριζε ο Μπένετ στο αυτί της, και η Άλις κοιτούσε ονειρο-

πόλα το ωραίο, σμιλεμένο πρόσωπό του, έχωνε το δικό της στον μυρωδάτο του λαιμό και αναρωτιόταν πόσο ακόμα θα άντεχε.

Κατόπιν, μετά το ατέλειωτο οδικό ταξίδι, έπειτα από στάσεις για ιερείς από δω και πάστορες από κει σε όλο τον δρόμο από τη Νέα Υόρκη ως το Κεντάκι, ο Μπένετ είχε ανακοινώσει ότι δε θα έμεναν στο Λέξινγκτον, όπως είχε υποθέσει η Άλις, αλλά σε μια κωμόπολη λίγο πιο νότια. Πέρασαν με το αυτοκίνητο την πόλη και προχώρησαν ώσπου οι δρόμοι έγιναν στενοί και σκονισμένοι, ώσπου τα κτίρια έστεκαν αραιά, σε τυχαίες συστάδες, στη σκιά πανύψηλων κατάφυτων βουνών. Ήταν μια χαρά, τον διαβεβαίωνε, κρύβοντας την απογοήτευσή της στη θέα του κεντρικού δρόμου του Μπέιλιβιλ, με τα ελάχιστα τούβλινα κτίρια και τους στενούς δρόμους που δεν οδηγούσαν πουθενά. Της άρεσε αρκετά η ύπαιθρος. Εξάλλου μπορούσαν να κάνουν εκδρομές στην πόλη, όπως έκανε η μητέρα της στο *Simpson's in the Strand*. Έτσι δεν είναι; Πάσχισε να φανεί εξίσου ψύχραιμη όταν ανακάλυψε ότι, τουλάχιστον για τον πρώτο χρόνο, θα ζούσαν μαζί με τον κύριο Βαν Κλιβ («Δεν μπορώ ν' αφήσω μόνο τον πατέρα όσο πενθεί τη μητέρα. Όχι ακόμη. Μη δείχνεις τόσο αποκαρδιωμένη, αγάπη μου. Είναι το δεύτερο μεγαλύτερο σπίτι της πόλης. Και θα έχουμε δικό μας δωμάτιο.») Και ύστερα, όταν βρέθηκαν επιτέλους σ' εκείνο το δωμάτιο, φυσικά, τα πράγματα είχαν πάει στραβά με τρόπο που δεν ήταν βέβαιη ότι μπορούσε καν να εξηγήσει με λέξεις.

Σφίγγοντας τα δόντια, όπως ακριβώς είχε αντέξει το οικοτροφείο και το Πόνι Κλαμπ, η Άλις επιχείρησε να προσαρμοστεί στη ζωή της μικρής πόλης του Κεντάκι. Ήταν *μεγάλη* πολιτισμική αλλαγή. Αν πάσχιζε πολύ, κατάφερε να ανιχνεύσει κάποια κακοτράχαλη ομορφιά στο τοπίο, με τον πελώριο ουρανό, τους άδειους δρόμους και το φως που άλλαζε, με τα βουνά, ανάμεσα στα χιλιάδες δέντρα των οποίων πλανιούνταν πραγματικές άγριες αρκούδες και με τις κορυφές των δέντρων, τις οποίες άγγιζαν ξυστά αετοί. Της προκαλούσε δέος το μέγεθος που είχαν τα πάντα εκεί, οι αχανείς αποστάσεις, που τις ένιωθε πανταχού παρούσες,

σαν να είχε αναγκαστεί να προσαρμόσει όλη την προοπτική της. Ωστόσο στην πραγματικότητα, όπως έγραφε κάθε εβδομάδα στον Γκίντεον, όλα τα υπόλοιπα ήταν σχεδόν ακατόρθωτα.

Έβρισκε πνιγηρή τη ζωή στο μεγάλο λευκό σπίτι, παρόλο που η Άνι, η σχεδόν πάντα σιωπηλή οικονόμος, την απάλλασσε από τα περισσότερα καθήκοντα του νοικοκυριού. Ήταν πράγματι από τα μεγαλύτερα σπίτια στην πόλη, αλλά ήταν ασφυκτικά γεμάτο με βαριές αντίκες, κάθε επιφάνεια έβριθε από φωτογραφίες της μακαρίτισσας κυρίας Βαν Κλιβ ή διακοσμητικά ή μια σειρά από ανέκφραστες πορσελάνινες κούκλες, για καθεμιά από τις οποίες οι άντρες τόνιζαν ότι ήταν «η αγαπημένη της μητέρας» αν η Άλις επιχειρούσε να τη μετακινήσει έστω και ένα εκατοστό. Η απαιτητική, ευλαβής επιρροή της κυρίας Βαν Κλιβ είχε σαβανώσει όλο το σπίτι.

Δε θα τις ήθελε έτσι τις μαξιλάρες η μητέρα. Έτσι δεν είναι, Μπένετ;

Όχι βέβαια. Η μητέρα είχε αμετακίνητη γνώμη για τα μαξιλαράκια.

Πόσο αγαπούσε τους ψαλμούς που κεντούσε... Ο ίδιος ο πάστορας Μάκιντος δεν είπε ότι δε γνώριζε άλλη γυναίκα σε όλο το Κεντάκι με πιο ψιλή βελονιά;

Η διαρκής παρουσία του κυρίου Βαν Κλιβ τής φαινόταν δεσποτική· αποφάσιζε τι έκαναν, τι έτρωγαν, ακόμα και τη ρουτίνα κάθε μέρας. Αυτός ο άνθρωπος δεν άντεχε να βρισκείται μακριά απ' ό,τι γινόταν, ακόμη κι αν απλώς η Άλις και ο Μπένετ έβαζαν το γραμμόφωνο στο δωμάτιό τους. Ορμούσε μέσα απρόσκλητος κι έλεγε: «Ωστε βάλουμε μουσική, ε; Ωραία, να βάλετε Μπιλ Μονρό. Ο γερο-Μπιλ είναι αξεπέραστος. Έλα, γιε μου, βγάλε αυτό τον σαματά και βάλε έναν δίσκο του γερο-Μπιλ».

Αν είχε πει ένα δυο ποτηράκια ούισκι, οι δηλώσεις ήταν πυκνές και γοργές, και η Άνι έβρισκε λόγους να κρύβεται στην κουζίνα πριν προλάβει αυτός να θυμώσει και να βρει κάτι στραβό στο δείπνο. Απλώς πενθούσε, μουρμούριζε ο Μπένετ. Πώς να κατηγορήσει κανείς έναν άνθρωπο που δε θέλει να μείνει μόνος στο μυαλό του;

Ο Μπένετ, όπως ανακάλυψε πολύ γρήγορα η Άλις, δε διαφωνούσε ποτέ με τον πατέρα του. Τις λίγες φορές που εκείνη είχε πει ήρεμα ότι όχι, στην πραγματικότητα οι χοιρινές μπριζόλες δεν της άρεσαν ποτέ πολύ –ή ότι προσωπικά έβρισκε την τζαζ συναρπαστική–, οι δύο άντρες έμεναν με το στόμα ανοιχτό και την κοιτούσαν με σοκαρισμένη αποδοκιμασία, θαρρείς και είχε βγάλει μόλις όλα της τα ρούχα και είχε χορέψει επάνω στο τραπέζι. «Είναι ανάγκη να πηγαίνεις διαρκώς κόντρα, Άλις;» της ψιθύριζε ο Μπένετ, ενώ ο πατέρας του έφευγε για να φωνάξει εντολές στην Άνι. Πολύ σύντομα η Άλις συνειδητοποίησε ότι το ασφαλέστερο ήταν να μην ανοίγει καθόλου το στόμα της.

Εκτός σπιτιού δεν ήταν και πολύ καλύτερα: οι κάτοικοι του Μπέλιβιλ την παρατηρούσαν με την ίδια αξιολογητική ματιά που έριχναν σε οτιδήποτε «ξένο». Οι περισσότεροι στην πόλη ήταν αγρότες: καθώς φαίνεται, περνούσαν όλη τη ζωή τους σε ακτίνα ελάχιστων χιλιομέτρων και ήξεραν τα πάντα ο ένας για τον άλλο. Υπήρχαν και ξένοι, προφανώς, πάνω στο Ορυχείο Χόφμαν, ένα σημείο που στέγαζε γύρω στις πεντακόσιες οικογένειες μεταλλωρύχων από όλο τον πλανήτη, υπό την επίβλεψη του κυρίου Βαν Κλιβ. Επειδή, όμως, οι περισσότεροι ζούσαν σε σπίτια που τους παραχωρούσε εκεί η εταιρεία, πήγαιναν στο παντοπωλείο, στο σχολείο και στον γιατρό της εταιρείας και ήταν πολύ φτωχοί για να έχουν οχήματα ή άλογα, ενώ ελάχιστοι έφταναν ποτέ στο Μπέλιβιλ.

Κάθε πρωί ο κύριος Βαν Κλιβ και ο Μπένετ έφευγαν με το αυτοκίνητο του κυρίου Βαν Κλιβ για το ορυχείο και επέστρεφαν λίγο μετά τις έξι. Στο μεταξύ η Άλις σκότωνε τις ώρες της μέσα σ' ένα σπίτι που δεν ήταν δικό της. Προσπάθησε να πιάσει φιλία με την Άνι, αλλά η γυναίκα την ενημέρωσε, με έναν συνδυασμό σιωπής και υπερβολικής ζωηράδας στις δουλειές του σπιτιού, ότι δεν είχε πρόθεση να ανοίξει κουβέντα. Η Άλις είχε προσφερθεί να μαγειρέψει, η Άνι, όμως, την είχε πληροφορήσει ότι ο κύριος Βαν Κλιβ είχε *ιδιαιτέρες* προτιμήσεις στη διατροφή του και του άρεσε μόνο το φαγητό του Νότου, μαντεύοντας σωστά ότι η Άλις δεν είχε ιδέα από αυτό.

Τα περισσότερα σπίτια καλλιεργούσαν τα δικά τους φρούτα και λαχανικά, και λίγα ήταν εκείνα που δεν είχαν ένα δυο γουρουνία ή λίγες κόττες. Υπήρχε ένα παντοπωλείο, με πελώρια σακιά αλεύρι και ζάχαρη παραταγμένα στην είσοδο και με ράφια ασφυνκικά γεμάτα με κονσέρβες. Και υπήρχε μόνο ένα εστιατόριο: το *Νάις & Κονίκ*, με την πράσινη πόρτα και τη ρητή οδηγία ότι *Οι πελάτες παρακαλούνται να φορούν παπούτσια*, το οποίο σέρβιρε πιάτα που η Άλις δεν είχε ακούσει ποτέ, όπως πράσινες τηγανητές ντομάτες και λαχανίδες και κάτι το οποίο αποκαλούσαν μπισκότο, αλλά στην πραγματικότητα ήταν μια διασταύρωση ανάμεσα σε ζυμαροπιτάκι και γλυκό ψωμί. Κάποτε επιχειρήσε να φτιάξει κι εκείνη, δε βγήκαν, όμως, από την κυκλοθυμική κουζίνα μαλακά και αφράτα σαν της Άνι, αλλά τόσο σφιχτά, που έπεσαν στο πιάτο σαν πέτρες (η Άλις έπαιρνε όρκο ότι τα είχε ματιάσει η Άνι).

Αρκετές φορές την είχαν καλέσει για τσάι οι κυρίες της περιοχής, και η Άλις είχε προσπαθήσει να μπει στη συζήτηση, αλλά κατάλαβε ότι δεν είχε και πολλά να πει, αφού δεν είχε ιδέα πώς φτιάχνονται τα παπλώματα, κάτι που έδειχνε να είναι η κυριότερη έγνοια των περιχώρων, ενώ δεν ήξερε τίποτα γύρω από τα ονόματα που ανέφεραν στο κουτσομπολιό. Μετά την πρώτη φορά, κάθε συνάντηση για τσάι έδειχνε να ξεκινάει αναγκαστικά με το γεγονός ότι η Άλις ήταν Αγγλίδα και είχε τελείως διαφορετικό λεξιλόγιο για ορισμένα πράγματα (οι άλλες γυναίκες το έβρισκαν ξεκαρδιστικό αυτό).

Στο τέλος ήταν πιο εύκολο απλώς να κάθεται πάνω στο κρεβάτι, στο δωμάτιο που μοιραζόταν με τον Μπένετ, και να ξαναδιαβάζει τα λίγα περιοδικά που είχε φέρει από την Αγγλία ή να γράφει στον Γκίντεον ένα ακόμα γράμμα, στο οποίο προσπαθούσε να μην αποκαλύψει πόσο δυστυχισμένη ήταν.

Όπως συνειδητοποίησε σταδιακά, απλώς είχε αντικαταστήσει τη μια οικιακή φυλακή με μια άλλη. Κάποιες μέρες δεν μπορούσε να αντέξει στην ιδέα ότι θα περνούσε άλλη μία βραδιά παρακολουθώντας τον πατέρα του Μπένετ να διαβάζει τις Γραφές από την κουνιστή καρέκλα που έτριζε στη βεράντα (*Κανονικά*,

δεν πρέπει να χρειαζόμαστε άλλο πνευματικό ερέθισμα από τον λόγο του Κυρίου. Έτσι δεν είχε πει η μητέρα;) όσο εκείνη, αναπνέοντας τα κουρέλια που βουτούσαν στο πετρέλαιο κι έκαιγαν για να διώχνουν τα κουνούπια, μάνταρε τα σημεία που είχαν φθαρεί στα ρούχα του (Ο Κύριος απεχθάνεται τη σπατάλη – αυτό το παντελόνι το πήρα μόλις πριν από τέσσερα χρόνια, Άλις. Έχει ακόμη ζωή.) Μέσα της η Άλις γκρίνιαζε καθώς σκεφτόταν ότι, αν ο Κύριος αναγκαζόταν να κάθεται στο μισοσκοτάδο και να ράβει το παντελόνι κάποιου άλλου, σίγουρα θα είχε αγοράσει ένα ωραίο, καινούργιο ρούχο από το Κατάστημα Ανδρικών Άρθουρ Τζ. Χάρμον στο Λέξινγκτον, αλλά τελικά χαμογελούσε σφιγμένα και μισόκλεινε κι άλλο τα μάτια για να βλέπει τις βελονιές. Ο Μπένετ, στο μεταξύ, είχε συχνά την έκφραση του ανθρώπου που τον έπιασαν κορόιδο σε κάτι και δεν μπορεί να καταλάβει πώς ακριβώς συνέβη αυτό.

«Τι στην ευχή είναι, τελικά, η κινούμενη βιβλιοθήκη;» Μια έντονη αγκωνιά από τον Μπένετ έβγαλε απότομα την Άλις από τις σκέψεις της.

«Έχουν και στο Μισισίπι» επάνω σε βάρκες», είπε μια φωνή από την πίσω άκρη της αίθουσας.

«Στα δικά μας ποταμάκια δεν ανεβοκατεβαίνουν βάρκες. Είναι ρηγά».

«Απ' ό,τι ξέρω, σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν άλογα», είπε η κυρία Μπρέντι.

«Θα βάλουν άλογα να ανεβοκατεβαίνουν το ποτάμι; Παλάβωσαν για τα καλά;»

Τα πρώτα βιβλία είχαν έρθει από το Σικάγο, συνέχισε η κυρία Μπρέντι, και ήταν καθ' όδον περισσότερα. Θα είχαν μεγάλη ποικιλία βιβλίων μυθοπλασίας, από Μαρκ Τουέν έως Σαίξπηρ, αλλά και πρακτικά βιβλία με συνταγές, συμβουλές για το νοικοκυριό και βοήθεια γύρω από την ανατροφή των παιδιών. Θα υπήρχαν ακόμα και κόμικς – μια αποκάλυψη που έκανε κάποια από τα παιδιά να τσιρίξουν από ενθουσιασμό.

Η Άλις κοίταξε το ρολόι της και αναρωτήθηκε πότε θα σέρβι-

ραν τη γρανίτα. Το μόνο καλό με αυτές τις συναντήσεις ήταν ότι δεν περνούσαν όλο το απόγευμα κλεισμένοι στο σπίτι. Είχε αρχίσει να τρέμει τους χειμώνες, όταν θα ήταν πιο δύσκολο να βρουν λόγους να το σκάσουν.

«Μα ποιος έχει χρόνο για ιπαασία; Εμείς δουλεύουμε, δεν προλαβαίνουμε να πηγαίνουμε επισκέψεις με το τελευταίο τεύχος του *Σπίτι και νοικοκυρά*». Ακούστηκαν υπόκωφα γέλια.

«Ναι, αλλά ο Τομ Φαραντέ μετά χαράς κοιτάζει τα γυναικεία εσώρουχα στον κατάλογο του Σίαρς. Απ' ό,τι έμαθα, πάει στο αποθηκάκι και τα χαζεύει με τις ώρες!»

«Κύριε Πόρτιους!»

«Δε θα είναι άντρες; θα είναι γυναίκες», ακούστηκε μια φωνή. Απλώθηκε μια σύντομη σιωπή.

Η Άλις γύρισε να δει. Στην πίσω πόρτα ακουμπούσε μια γυναίκα με σκούρο μπλε βαμβακερό πανωφόρι με τα μανίκια σηκωμένα. Φορούσε φαρδύ δερμάτινο παντελόνι και αγυάλιστες μπότες. Πρέπει να ήταν γύρω στα σαράντα· είχε ωραίο πρόσωπο και μακριά σκούρα μαλλιά, πιασμένα σ' έναν βιαστικό κότσο.

«Γυναίκες θα βγαίνουν με τα άλογα. Γυναίκες θα παραδίδουν τα βιβλία».

«Γυναίκες;»

«Μονάχες τους;» ακούστηκε μια αντρική φωνή.

«Αν δεν κάνω λάθος, ο Θεός τούς έδωσε χέρια και πόδια, όπως στους άντρες».

Ένα σύντομο μουρμουρητό κυμάτισε μέσα στο ακροατήριο. Γεμάτη περιέργεια, η Άλις κοίταξε καλύτερα.

«Ευχαριστούμε, Μάρτζερι. Στην Κομητεία Χάρλαν έχουν έξι γυναίκες, οργάνωσαν ολόκληρο σύστημα που λειτουργεί. Κι όπως είπα, θα στήσουμε κι εμείς κάτι παρόμοιο εδώ. Έχουμε ήδη δύο βιβλιοθηκάρους, και ο κύριος Γκάιςλερ είχε την καλοσύνη να μας δανείσει ένα δυο δικά του άλογα. Με την ευκαιρία, θα ήθελα να τον ευχαριστήσω για τη γενναιοδωρία του».

Η κυρία Μπρέντι έκανε νόημα στη νεαρότερη γυναίκα να έρθει μπροστά. «Πολλοί από σας θα ξέρετε και τη δεσποινίδα Ο'Χέιρ...»

«Ναι. Ποιος δεν τους ξέρει τους Ο'Χείρ».

«Τότε θα γνωρίζετε ότι τις τελευταίες βδομάδες δουλεύει για να βοηθήσει να οργανωθούν τα πράγματα. Μαζί μας έχουμε και την Μπεθ Πίνκερ, σήκω, Μπεθ» –μια κοπέλα με φακίδες, πλακουτσωτή μύτη και σκουρούξανθα μαλλιά σηκώθηκε αδέξια και ξανακάθισε αμέσως–, «η οποία δουλεύει μαζί με τη δεσποινίδα Ο'Χείρ. Ένας από τους πολλούς λόγους για τους οποίους συγκάλεσα τη σημερινή συνάντηση είναι ότι χρειαζόμαστε κι άλλες κυρίες που κατέχουν τα στοιχειώδη της λογοτεχνίας και της οργάνωσής της, ώστε να μπορέσουμε να προχωρήσουμε με αυτό το τόσο άξιο πρόγραμμα αστικής ευθύνης».

Ο κύριος Γκάισλερ, ο έμπορος αλόγων, σήκωσε το χέρι. Στη συνέχεια σηκώθηκε, και αφού δίστασε για μια στιγμή, μίλησε με ήρεμη βεβαιότητα: «Εμένα μου φαίνεται πολύ καλή ιδέα. Η μητέρα μου ήταν φανατική αναγνώστρια, γ' αυτό πρόσφερα τον παλιό μου αχυρώνα ώστε να στεγάσει τη βιβλιοθήκη. Πιστεύω ότι κάθε συνετός άνθρωπος εδώ θα στηρίξει το σχέδιο. Ευχαριστώ». Κάθισε ξανά.

Η Μάρτζερι Ο'Χείρ ακούμπησε στο τραπέζι και κοίταξε τη θάλασσα των προσώπων σταθερά. Η Άλις πρόσεξε ότι στον χώρο είχε αρχίσει να κυκλοφορεί ένα μουρμουρητό ακαθόριστης δυσαρέσκειας, το οποίο έδειχνε να στοχεύει εκείνη. Πρόσεξε, επίσης, ότι η Μάρτζερι Ο'Χείρ παρέμενε απίστευτα ανενόχλητη.

«Έχουμε να καλύψουμε μια μεγάλη κομητεία», πρόσθεσε η κυρία Μπρέιντι. «Δεν μπορούμε να τα καταφέρουμε με δύο κοπέλες μόνο».

Μια γυναίκα στην μπροστινή πλευρά της αίθουσας φώναξε: «Τι σημαίνει αυτό, λοιπόν; Τι θα κάνουν οι έφιππες βιβλιοθηκάρηδες;»

«Θα φτάνουν με το άλογο σε κάποιες από τις πλέον απομακρυσμένες κατοικίες της περιοχής και θα προσφέρουν υλικό για ανάγνωση σε όσους ίσως δεν μπορούν να μεταβούν στις βιβλιοθήκες της κομητείας – ας πούμε, λόγω κακής υγείας, ανημποριάς ή έλλειψης μεταφορικού μέσου». Έσκυψε το κεφάλι για να κοιτάξει πάνω από τα ημικυκλικά γυαλιά της. «Θα πρόσθετα ότι

σκοπός είναι να στηρίξουμε τη διάδοση της μόρφωσης, να βοηθήσουμε να φτάσει η γνώση σε μέρη από τα οποία ίσως δυστυχώς λείπει αυτή τη στιγμή. Ο πρόεδρος μας και η σύζυγός του πιστεύουν ότι αυτό το πρόγραμμα μπορεί να επαναφέρει τη γνώση και τη μάθηση στο προσκήνιο της αγροτικής ζωής».

«Εγώ, πάντως, δεν αφήνω την κυρά μου να πάρει τα βουνά με το άλογο», ακούστηκε μια φωνή από πίσω.

«Επειδή φοβάσαι ότι δεν πρόκειται να γυρίσει. Έτσι δεν είναι, Χένρι Πόρτιους;»

«Τη δική μου μπορείτε να την πάρετε. Θα μείνω και ευχαριστημένος αν φύγει και δε γυρίσει!»

Ένα τρανταχτό γέλιο ταξίδεψε απ' άκρη σ' άκρη στον χώρο.

Η φωνή της κυρίας Μπρέντι υψώθηκε απεγνωσμένη. «Κύριοι, παρακαλώ! Ζητάω από κάποιες κυρίες εδώ να συνεισφέρουν στο κοινό καλό με τη συμμετοχή τους. Η διοίκηση θα παρέχει το άλογο και τα βιβλία, και από σας ζητάμε απλώς να δεσμευτείτε ότι θα κάνετε τις παραδόσεις τουλάχιστον τέσσερις μέρες τη βδομάδα. Θα χρειάζεται να ξυπνάτε νωρίς και να περνάτε πολλές ώρες στον δρόμο, με δεδομένη την τοπογραφία της όμορφης κομητείας μας, αλλά πιστεύω πως η ανταμοιβή θα είναι τεράστια».

«Τότε γιατί δεν το κάνετε εσείς;» ακούστηκε μια φωνή από πιο πίσω.

«Θα προσφερόμουν, αλλά όπως ίσως ξέρετε, με ταλαιπωρούν οι γοφοί μου. Ο δόκτωρ Γκάρνερ με προειδοποίησε ότι θα ήταν υπερβολική σωματική πρόκληση να διανύω τέτοιες αποστάσεις έφιππη. Ιδανικά, αναζητούμε εθελόντριες ανάμεσα στις πιο νεαρές κυρίες μας».

«Δεν είναι ασφαλές να τριγυρνούν μονάχες τους οι νεαρές. Εγώ διαφωνώ».

«Δεν είναι σωστό. Οι γυναίκες πρέπει να φροντίζουν το σπίτι. Τι άλλο θα δούμε; Γυναίκες να κατεβαίνουν στα ορυχεία; Ή να οδηγούν φορτηγά;»

«Κύριε Σίμοντς, αν δεν καταλαβαίνετε ότι υπάρχει τεράστια διαφορά μεταξύ ενός φορτηγού κι ενός αντίτυπου της Δωδέκα-

της νύχτας, τότε ο Θεός να βάλει το χέρι του για την οικονομία του Κεντάκι, γιατί δεν ξέρω πού βαδίζουμε».

«Οι οικογένειες πρέπει να διαβάζουν τη Βίβλο. Τίποτε άλλο. Μου λέτε ποιος θα επιβλέπει τι θα μοιράζουν; Ξέρετε πώς είναι οι βόρριοι. Μπορεί να διαδώσουν κάθε λογής τρελές ιδέες».

«Βιβλία είναι, κύριε Σίμοντς. Τα ίδια με τα οποία μαθαίνατε κι εσείς μικρός. Αν και, απ' ό,τι θυμάμαι, προτιμούσατε να τραβάτε τις κοτσίδες των κοριτσιών παρά να διαβάζετε».

Άλλο ένα ξέσπασμα γέλιου.

Κανένας δεν κουνήθηκε. Μια γυναίκα κοίταξε τον σύζυγό της, αλλά αυτός κούνησε ελαφρά το κεφάλι.

Η κυρία Μπρέιντι σήκωσε το χέρι. «Ξέχασα να αναφέρω ότι πρόκειται για μια ευκαιρία *επί πληρωμή*. Η αμοιβή θα κυμαίνεται στα είκοσι οχτώ δολάρια τον μήνα. Λοιπόν, ποια θα ήθελε να συμμετάσχει;»

Ακούστηκε ένα σύντομο μουρμουρητό.

«Εγώ δεν μπορώ», απάντησε μια κοκκινομάλλα με υπερβολικά στιλιζαρισμένο χτένισμα. «Έχω τέσσερα μωρά κάτω των πέντε ετών».

«Δεν καταλαβαίνω γιατί η κυβέρνηση μας σπαταλάει τα δολάρια των φόρων που με τόσο κόπο πληρώνουμε για να μοιράζει βιβλία σε ανθρώπους που δεν ξέρουν καν ανάγνωση», είπε ο άντρας με τα στρουμπουλά μάγουλα. «Οι μισοί δεν πηγαίνουν καν στην εκκλησία».

Η φωνή της κυρίας Μπρέιντι είχε πάρει μια χροιά ελαφριάς απελπισίας. «Δοκιμάστε για έναν μήνα. Ελάτε, κυρίες μου... Δεν μπορώ να γυρίσω και να πω στην κυρία Νόφσιερ ότι δε θέλησε να συμμετάσχει ούτε ένα άτομο στο Μπέιλιβιλ. Τι θα σκεφτεί για την πόλη μας;»

Κανένας δε μιλούσε. Η σιωπή παρατεινόταν. Στα αριστερά της Άλις μια μέλισσα κουτουλούσε στο παράθυρο τεμπέλικα. Ο κόσμος είχε αρχίσει να αναδεύεται νευρικά στα καθίσματα.

Απτόητη, η κυρία Μπρέιντι κοιτούσε το πλήθος. «Ελάτε τώρα... Ας μην επαναληφθεί κάποιο ανάλογο συμβάν όπως στο Έρβανος για τα Ορφανά».

Όπως φαινόταν, είχαν προκύψει πολλά ζευγάρια παπούτσια που ξαφνικά έχρηζαν μεγάλης προσοχής.

«Ούτε μιά; Αλήθεια τώρα; Μάλιστα... Λοιπόν, η Ίζι θα είναι η πρώτη».

Ένα μικροκαμωμένο, σχεδόν ολοστρόγγυλο κορίτσι, μισοκρυμμένο μέσα στο στριμωγμένο ακροατήριο, σήκωσε τα χέρια στο στόμα. Η Άλις περισσότερο είδε παρά άκουσε τα χείλη του κοριτσιού να διατυπώνουν τη διαμαρτυρία. «Μητέρα!»

«Ορίστε η πρώτη εθελόντρια. Η μικρή μου δε θα φοβηθεί να κάνει το καθήκον της για τη χώρα μας. Έτσι δεν είναι, Ίζι; Κάποια άλλη;»

Κανένας δε μιλούσε.

«Καμία από σας; Δε θεωρείτε τη μάθηση σημαντική; Δε θεωρείτε επιτακτικό να ενθαρρύνουμε τις λιγότερο τυχερές οικογένειες προς μια θέση μόρφωσης;» Αγριοκοίταξε τη συγκέντρωση. «Μάλιστα. Δεν ήταν αυτή η απάντηση που περιμένα».

«Εγώ», είπε η Άλις μέσα στη σιωπή.

Η κυρία Μπρέιντι μισόκλεισε τα μάτια για να δει καλύτερα. «Η κυρία Βαν Κλιβ μίλησε;»

«Μάλιστα. Η Άλις».

«Δε γίνεται να προσφερθείς εσύ...» ψιθύρισε με επιτακτικό ύφος ο Μπένετ.

Η Άλις έσκυψε προς τα εμπρός. «Μόλις τώρα ο σύζυγός μου έλεγε πως πιστεύει βαθιά στη σημασία του καθήκοντος προς την κοινότητα, όπως ακριβώς και η αγαπημένη του μητέρα, γι' αυτό κι εγώ θα έρθω μετά χαράς». Το δέγμα της άρχισε να την τσιμπάει καθώς τα μάτια του ακροατηρίου στρέφονταν προς το μέρος της.

Η κυρία Μπρέιντι άρχισε να κάνει αέρα λίγο πιο έντονα. «Μα... εσύ δεν ξέρεις τα κατατόπια, καλή μου. Δε νομίζω πως θα ήταν πολύ συνετό».

«Ναι...» αποκρίθηκε συριστικά ο Μπένετ. «Δεν ξέρεις τα κατατόπια, Άλις».

«Θα της τα μάθω εγώ». Η Μάρτζερι Ο'Χείρ έγνεψε καταφατικά στην Άλις. «Θα κάνω τις διαδρομές μαζί της για μια δυο

βδομάδες. Μπορούμε να την κρατήσουμε κοντά στην πόλη μέχρι να πάρει τον αέρα».

«Άλις, θα...» ψιθύρισε ο Μπένετ. Έδειχνε σαστισμένος και σήκωσε τα μάτια στον πατέρα του.

«Ιππεύεις;»

«Από τεσσάρων χρονών».

Η κυρία Μπρέντι έγνεψε ικανοποιημένη. «Ορίστε λοιπόν, δεσποινίς Ο'Χέιρ. Έχετε ήδη άλλες δύο βιβλιοθηκάριους».

«Είναι μια αρχή».

Η Μάρτζερι Ο'Χέιρ χαμογέλασε στην Άλις, και η Άλις ανταπέδωσε το χαμόγελο προτού καλά καλά καταλάβει τι έκανε.

«Λοιπόν, εγώ δεν το θεωρώ καθόλου συνετή ιδέα», είπε ο Τζορτζ Σίμοντς. «Και σκοπεύω να γράψω αύριο στον κυβερνήτη Χατς για να του το πω. Πιστεύω ότι, αν στείλουμε στα βουνά νεαρές γυναίκες μόνες, πάμε για σίγουρη καταστροφή. Και δεν περιμένω τίποτε άλλο από την υποδαύλιση ασεβών σκέψεων και κακής συμπεριφοράς από την άφρονα αυτή ιδέα, είτε προήλθε από την Πρώτη Κυρία είτε όχι. Καλή σας μέρα, κυρία Μπρέντι».

«Καλή σας μέρα, κύριε Σίμοντς».

Το συγκεντρωμένο πλήθος άρχισε να σηκώνεται βαριά από τα καθίσματα.

«Θα τα πούμε στη βιβλιοθήκη τη Δευτέρα το πρωί», είπε η Μάρτζερι Ο'Χέιρ καθώς έβγαιναν στο φως του ήλιου. Τέντωσε το χέρι της κι έσφιξε εκείνο της Άλις. «Λέγε με Μαρτζ». Σήκωσε τα μάτια στον ουρανό, φόρεσε ένα πλατύγυρο δερμάτινο καπέλο και κατευθύνθηκε με πλατιές δρασκελιές προς ένα μεγάλο μουλάρι, το οποίο χαιρέτησε με την ενθουσιώδη έκπληξη που θα έδειχνε για έναν φίλο από τα παλιά τον οποίο είχε συναντήσει μόλις τυχαία στον δρόμο.

Ο Μπένετ την κοίταξε να απομακρύνεται. «Τι καμώματα είναι αυτά, κυρία Βαν Κλιβ;»

Έπρεπε να το πει δύο φορές για να θυμηθεί η Άλις ότι, στην πραγματικότητα, έτσι λεγόταν τώρα.

Η Άλις Ράιτ, ελπίζοντας να ξεφύγει από την ασφυκτική ζωή της στην Αγγλία τη δεκαετία του 1930, παίρνει την παράτολμη απόφαση να παντρευτεί τον όμορφο Αμερικανό Μπένετ Βαν Κλιβ και να τον ακολουθήσει σε μια μικρή πόλη του Κεντάκι, η οποία, ωστόσο, δεν αργεί να διαψεύσει τις προσδοκίες της. Έτσι, όταν απευθύνεται κάλεσμα στις γυναίκες της περιοχής να συμμετάσχουν στην Έφιππη Βιβλιοθήκη, μια πρωτοβουλία της Έλινορ Ρούζβελτ, της Πρώτης Κυρίας των ΗΠΑ, για διανομή βιβλίων σε ευάλωτους και απομονωμένους πολίτες, η Άλις λαμβάνει μέρος με ενθουσιασμό.

Εκεί θα βρει μια κοινότητα ξεχωριστών γυναικών, ενώ η επικεφαλής της βιβλιοθήκης, η ετοιμόλογη και χειραφετημένη Μάρτζερι, θα γίνει σύντομα η σημαντικότερη σύμμαχός της. Παρόλο που, για να εκπληρώσουν την αποστολή τους, οι Έφιππες Βιβλιοθηκάριοι αντιμετωπίζουν όλων των ειδών τις προκλήσεις, σ' ένα τοπίο που κόβει την ανάσα με την ομορφιά του αλλά δε συγχωρεί απροσεξίες, είναι αφοσιωμένες στο έργο τους: να προσφέρουν βιβλία σε όσους δεν είχαν ποτέ πρόσβαση σ' αυτά και να αλλάξουν ζωές.

Οι περιπέτειές τους –και οι περιπέτειες των αγαπημένων τους αντρών– συνθέτουν ένα αξέχαστο δράμα βασισμένο σε αληθινά γεγονότα.

#1 ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ ΤΩΝ THE SUNDAY TIMES

**ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ
THE REESE WITHERSPOON**

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 25741